

TÜRK AKADEMİSİ

Türk Akademisi Siyasi Sosyal Stratejik Araştırmalar Vakfı (TASAV)

www.tasav.org

DÜŞÜNCE DÜNYASINDA TÜRKİZ

Ulusal Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi

Yıl/Year: 16 • Sayı/No: 1 • Nisan/April 2025

ISSN: 1309-601X

TASAV Adına Sahibi / Owner on behalf of TASAV

İsmail Faruk AKSU

Baş Editör / Editor in Chief

Prof. Dr. Yalçın SARIKAYA

Editör / Editor

Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN

Alan Editörleri / Field Editors

Dr. Öğr. Üyesi Şerife AKINCI TOK

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Bozkurt ÇELİK

Dr. Öğr. Üyesi Emre ÖZSOY

Dil Editörleri / Language Editors

Dr. Arş. Gör. Züleyha Nurgül ERTUĞRUL

Öğr. Gör. Yunus Emre TAŞKIN

Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

Konur Alp KOÇAK

Mizanpaj Editörü / Layout Editor

Öğr. Gör. Ufuk TOK

Okuyucu / Final Reader

Dr. Alper ÖZKAN

Sekreter / Secretary

Arş. Gör. Ahmet CÜLÜK

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Mehmet ALTUNKAYA

Prof. Dr. Birol AKGÜL

Prof. Dr. Savaş ÇEVİK

Prof. Dr. Hilmi DEMİR

Prof. Dr. Mehmet GÜNAL

Prof. Dr. Gökhan GÜNEYSU

Prof. Dr. Ali GÜRSEL

Prof. Dr. Erkan GÖKSU

Prof. Dr. Ragıp Kutay KARACA

Prof. Dr. Hayri KESER

Prof. Dr. M. Hanifi MACİT

Prof. Dr. Ahmet Bedri ÖZER

Prof. Dr. Arif SARI

Prof. Dr. Okan TAŞAR

Prof. Dr. Erol TURAN

Prof. Dr. Turgay UZUN

Prof. Dr. Arif BAĞBAŞLIOĞLU

Doç. Dr. Eray BAYRAMOL

Doç. Dr. Atila BEDİR

Doç. Dr. Serkan ERDAL

Doç. Dr. Coşkun ERDOĞAN

Doç. Dr. Hüseyin KALEMLİ

Doç. Dr. Gencay KARAKAYA

Doç. Dr. Tuğrul KORKMAZ

Doç. Dr. Hatice GÜZEL MUMYAKMAZ

Doç. Dr. Esma ÖZDAŞLI

Doç. Dr. Murat ŞAHİN

Doç. Dr. M. Halit YILDIRIM

Doç. Dr. Gökberk YÜCEL

DÜŞÜNCE DÜNYASINDA TÜRKİZ

Ulusal Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi

Düşünce Dünyasında Türkiz, Türk Akademisi Siyasî Sosyal Stratejik Araştırmalar Vakfı (TASAV) tarafından hazırlanıp Nisan, Ağustos ve Aralık aylarında olmak üzere yılda üç kez yayınlanan hakemli bir dergidir. Dergimiz, *Google Scholar* ve *SOBİAD* tarafından taranmaktadır.

Düşünce Dünyasında Türkiz, bilimsel danışman kurulunda ve yayın kurulunda bulundurduğu farklı disiplinlere mensup akademisyenler ile bilimsel nitelik ve yenilikten ödün vermeyen saygın bir akademik dergi olarak İngilizce ve Türkçe makalelere ve kitap tahlillerine yer vermektedir.

Düşünce Dünyasında Türkiz; siyasî, sosyal ve ekonomik politikaların belirlenmesine, mevcut politikaların bilimsel veriler ışığında tahlil edilerek geliştirilmesine ve önemli sorunların çözümüne yönelik politika önerilerinin ortaya konmasına öncelik atfetmekte, disiplinler-arası araştırmaları teşvik etmektedir.

Sosyal bilimlerin birçok alanında hazırlanacak araştırmalara yer veren *Düşünce Dünyasında Türkiz*, bilimselliğin ilk şartı olan nesnelliği temel yayın ilkelerinden biri olarak kabul eder. Dolayısıyla dergimize yayınlanmak üzere gönderilen tüm yazılar, tarafsız hakemler tarafından en hızlı şekilde gözden geçirilir ve uygun görülmesi hâlinde telif ücretleri yazarına ödenmek kaydıyla basılı ve elektronik ortamda yayınlanır.

About the Journal

Düşünce Dünyasında TÜRKİZ is a peer-reviewed journal on social sciences published in every four months by TASAV, a non-profit think-tank based in Ankara, Turkey. The editorial board has the authority to decide which papers comply with the rules and principles of academic writing and qualified for publication in the journal. Each paper submitted for publication is subject to review of at least two undisclosed referees. Having a paper published in this journal does not require any payment to TASAV.

İletişim / Contact

29 Ekim Caddesi 2654. Sokak No: 1 Gölbaşı-Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 460 1779 • Faks: +90 312 460 1789

www.tasav.org • iletisim@tasav.org • turkiz.dergi@tasav.org

Tasarım, Dizgi ve Baskı / Design and Printing

Vega Basım Hizmetleri • Sertifika No: 43714

Korkutreis Mahallesi Lale Caddesi No: 21/A Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 230 0723

Baskı tarihi / Published in: Nisan/April 2025

İÇİNDEKİLER

Yalçın SARIKAYA Editörün Notu / <i>Editor's Note</i>	7
Nihat YILMAZ Siyasal Karar Alma Süreçlerinin Şeffaflığı ve Gizli Bilgileri Kötüye Kullanmama İlkesi <i>Transparency in Political Decision-Making Processes and the Principle of Not Misusing Confidential Information</i> (Araştırma Makalesi)	11
Osman TEKELİOĞLU Seçim Sistemlerinin Siyasal Hayata Etkileri: 1961 Seçimleri Örneği <i>The Effects of Election Systems on Political Life: The Example of 1961 Elections</i> (Araştırma Makalesi)	33
Gulrukh DADAKHON KHASAN Devlet ve Gelenek: Milli Devletten Sovyet Cumhuriyetine Özbekistan <i>State and Tradition: Uzbekistan from National State to the Soviet Republic</i> (Araştırma Makalesi)	57
Duhan KALKAN Bir Yumuşak Güç Örneği Olarak Körfez Ülkelerinde Hint Diasporası <i>Indian Diaspora in Gulf Countries as an Example of Soft Power</i> (Araştırma Makalesi)	87
Sabri ÖZ Tarladan Sofraya: "Graf Teorisi" ile Tarım Ürünleri Fiyat Değişkenliklerinin Analizi <i>From Farm to Table: Analysis of Agricultural Product Price Variations with Graph Theory</i> (Araştırma Makalesi)	119

EDİTÖRÜN NOTU

Değerli okurlar,

Dergimizin 16. cildinin ilk sayısını okurlarımızın ve akademik çevrelerin yararına sunmaktayız. Dünya siyasi olayları öylesine baş döndürücü bir hızda gelişmekte ki; son dört ay içinde, Trump'ın ABD Başkanlığı'na yeniden seçilerek göreve başlamasından, Suriye'deki devrime, Rusya-Ukrayna müzakerelerinden, Hamas-İsrail ateşkes ve esir takasına, Çin'in Tayvan etrafındaki askeri hareketliliğinden "yeni ticaret savaşları"na kadar pek çok kritik başlangıca ve gelişmeye şahit olunmuştur. ABD-Çin güç rekabetinin sertleşmesi, ABD-Avrupa ilişkilerinin yeni bir boyut kazanması, ABD-Rusya yakınlaşması ve Avrupa'nın artan Rusya endişesi gibi konular uluslararası ilişkilerin ve Türk dış politikasının da yeni gündem maddeleri arasındadır. Öte yandan ABD'nin siyasi desteğini arkasına alan İsrail, uluslararası hukuku ve insani değerleri hiçe sayarak Gazze'de soykırıma varan uygulamalarını ısrarla devam ettirmektedir. İç savaşın başlangıcından yaklaşık 13 yıl sonra rejimin devrilmesiyle Suriye savaşının son bulmasının jeopolitik yansımaları, Avrupa siyasetinde göçmen karşıtı aşırı sağ partilerin yükselişinin sürmesi ve hepsinin yanında Türk dünyasına dönük jeopolitik ilginin her geçen gün artması yakından takip edilmesi gereken olaylardır. Tüm bunlar yaşanırken, iklim değişikliği, küresel salgın riskleri, küresel ekonomik daralma ve dalgalanmalar, siber savaş riskleri de varlığını sürdürmektedir. Böylesine kırılgan ve çatışmalı bir iklimde siyaset bilimi ve/veya uluslararası ilişkiler konularının akademik araştırmalarda daha fazla konu edinilmiş olması şaşırtıcı olmamalıdır. Bununla birlikte sosyal bilimlerin ana laboratuvarı olmayı sürdüren tarihin yanı sıra verilerle önemli bir gösterge olan ekonomi konu başlığı da dergimizde kendisine yer bulmaktadır.

Düşünce Dünyasında TÜRKİZ Dergisi'nin bu sayısında ilk makale siyaset bilimi alanındadır. Prof. Dr. Nihat YILMAZ'ın kaleme aldığı "Siyasal Karar Alma Süreçlerinin Şeffaflığı ve Gizli Bilgileri Kötüye Kullanmama İlkesi" başlıklı bu araştırma makalesinde, şeffaflık kavramının demokrasi açısından taşıdığı anlam üzerinde durulduktan sonra gizlilik kavramının hem gerekli hem de riskli yönleri tartışılmıştır. Bununla birlikte yazar; kamu görevlilerinin ve siyasetçilerin, eldeki

bilgileri yalnızca kamu yararına ve hukuki çerçeveye uygun biçimde kullanmaları gerektiğini ve gizli bilgileri kötüye kullanmama ilkesinin önemini vurgulamıştır.

Öğr. Gör. Osman TEKELİOĞLU'nun "Seçim Sistemlerinin Siyasal Hayata Etkileri: 1961 Seçimleri Örneği" başlıklı makalesi seçim sistemlerinin, çoğunluk sistemleri ve nispi temsil sistemleri gibi türleriyle ele alınmasından sonra bu yönüyle Türk siyasal hayatının önemli dönüm noktalarından olan 1961 Seçimlerinin analiz edildiği bir makaledir. Araştırmacı bu makalesinde dönemin değişen seçim sistemini, seçime katılan siyasi partileri, seçim sonuçlarını ve kurulan hükümetleri incelemektedir. Makale, seçim sistemleri ve seçimler gibi siyaset bilimi konuları çalışan araştırmacılar için güzel bir kaynak olacaktır. Ayrıca günümüz Türk siyaseti açısından da önemli tecrübeleri içeren söz konusu dönemin etraflıca incelenmesi, dergimizin yayın politikaları ve konu tercihleriyle de örtüşmektedir.

"Devlet ve Gelenek: Milli Devletten Sovyet Cumhuriyetine Özbekistan" başlıklı makalesinde Gulrukh DADAKHON KHASAN, makalesinde Özbekistan'ın tarihsel süreçteki devlet geleneğini kapsamlı bir şekilde ele aldıktan sonra Sovyetler Birliği'nin dağılmasına kadar uzanan dönemde elde edilen idari tecrübeleri incelemiştir. Esasen hem tarih hem siyaset bilimi hem de uluslararası ilişkiler alanı dahilinde incelenebilecek bir çalışma olması nedeniyle dikkat çekmektedir. Nitekim yazar, Özbekistan'ın idari deneyimlerinin siyasi yapıya ve toplumsal hafızaya yansımalarını ele almış, Özbek kimliğinin ne ölçüde etkilendiğini analiz etmiştir. Dolayısıyla çalışma, Türk dünyasına veya Sovyet döneminin idari sistemlerine yönelen araştırmacılar için ilgi uyandırabilecek bir makaledir.

Dr. Duhan KALKAN'IN hazırladığı "Bir Yumuşak Güç Örneği Olarak Körfez Ülkelerinde Hint Diasporası" başlıklı çalışma, Dünyanın en büyük diaspora yapılanmalarından birine sahip olan Hindistan örneğini ele almıştır. Çalışmada, Hindistan'ın diasporayı bir yumuşak güç unsuru olarak etkili şekilde kullandığı ve bu yönüyle önemli iç ve dış politika stratejileri ürettiğinin altı çizilmektedir. Bu çerçevede Hintlilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerin başında Körfez bölgesinin geldiği, Hindistan'ın buradaki Hintli nüfus aracılığıyla uygulamaya koyduğu diaspora faaliyetleri ve bunun bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına olan

önemli etkileri incelenmiştir. Diasporanın, sektörel seviyede faaliyetlerini inceleyen yazar, Hindistan'ın iç ve dış politika stratejilerine etki eden sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik gerçekliklerine dikkat çekmektedir. Tüm yönleriyle ilgi uyandıracığına inandığımız bu çalışma, ilgili araştırmacılara da yol gösterici olacaktır.

Son olarak Doç. Dr. Sabri ÖZ, "Tarladan Sofraya: "Graf Teorisi" ile Tarım Ürünleri Fiyat Değişkenliklerinin Analizi" başlıklı makaleyle tarım ürünleri fiyatlarının, tarladan sofraya ulaşana kadar önemli değişiklikler yaşadığı, bunda üretim maliyetleri, lojistik süreçler, piyasa dinamikleri ve dışsal ekonomik faktörlerin etkili olduğu gibi önemli çıktılarla tarım konulu bir ekonomi çalışması ortaya koymuştur. Yazar bu çalışmada, graf teorisini kullanarak tarım ürünlerinin tedarik zinciri boyunca fiyat değişimlerini modellemeyi ve analiz etmeyi amaçlamıştır. Ayrıca bu çalışma, gıda enflasyonu, tarım politikaları ve tedarik zinciri yönetimi açısından önemli çıktılar sunarak, karar vericilere stratejik önerilerde bulunmaktadır. Yazara göre Graf teorisi tabanlı yaklaşım, tarımsal tedarik zincirlerinde fiyat dinamiklerinin anlaşılması için güçlü bir analitik çerçeve sunmaktadır. Nihayetinde TÜRKİZ okurları için tarımsal tedarik zincirlerinde fiyat dinamiklerinin anlaşılabilmesi bağlamında iklim değişikliği, kuraklık ve su sorunu gibi sorunların sıklıkla konuşulduğu günümüzde bu çalışmanın epeyce faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2010 yılında yayın hayatına başlayan dergimizin 70. sayısı (16/1) okurlarının huzuruna çıkması, Türk Akademisi Siyasal Sosyal Stratejik Araştırmalar Vakfı (TASAV) ve Düşünce Dünyasında TÜRKİZ ailesi için gurur vesilesidir. 16. cildimizin ilk sayısının, okurlarımız ve akademik hayatımız açısından faydalı olmasını dilerken, sayının hakemleri, alan editörleri ve teknik ekipte emek veren herkese şükranlarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Yalçın SARIKAYA

Editör